

Të dhënat Gjimore dhe monitorimi i OZHQ-ve

Alban Çela

INSTAT

Maj 2019



Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm

- Në 2015, në Asamblenë e përgjithshme e Kombeve të Bashkuara, 193 shtete dakordësuan një plan 15 vjeçar të quajtur Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ), e cila njihet gjithashtu si Agjenda 2030.
- Barazia Gjinore si dhe fuqizimi i përfaqësisë së grave dhe vajzave brënda OZHQ-ve përfshihen në një objektiv të vetëm (objektivi 5), por gjithashtu integrohet dhe në 16 objektivat e tjerë.
- Treguesit gjinor janë shumë të rëndësishëm për të monitoruar progresin e barazisë gjinore si dhe për të siguruar implementimin e suksesshëm të agjendës.



- Mundësia historike e OZHQ-ve për të transformuar shqetësimet kritike që rrjedhin nga varfëria, pa barazia si dhe ndryshimi klimaterik, koinçidojnë me një rritje të rëndësisë mbi treguesit gjinor e cila nuk është aq e rastësishme kur botërisht njihet rëndësia e arrtjes së agjendës 2030 si dhe impakti që treguesit gjinor kanë në të.
- Megjithatë ende mbetet shumë punë për tu realizuar në veçanti mbi objektivat e monitorimit të treguesve gjinor ku në nivel global:
- 80% e treguesve të objektivit 5 nuk mund të maten,
- më pak se ¼ e treguesve gjinor kyç të OZHQ-ve në totalin e 17 qëllimeve kanë informacion të përshtatshëm.
- 13% e vëndeve alokojnë një buxhet të dedikuar për mbledhjen dhe përpunimin e statistikave gjinore



- Raportim mbi OZHQ-të Aneksi statistikor (Raporti vullnetar 2018)
- Pjesmarrje aktive ne Grupin ndër-institucional teknik
- Ngritja e grupit të brëndshëm të punës si dhe ngritja e një njësie të përkohëshme të punës
- Takime të vazhdueshme me ministritë e linjës si dhe aktorëve të tjerë të domosdoshëm
- Rritja e njohjes së rëndësisë dhe rolit të statistikave në këtë proces me parlamentin dhe shoqërinë civile

Mekanizmat e bashkëpunimit të statistikave

- Përcaktimi i një personi përgjegjës brënda institucionit për secilin qëllim të OZHQ-ve
- Përcaktimi i treguesve kryesisht statistikor (nga treguesit e SDG-ve)
- Përcaktimi i mungesve në të dhëna si dhe nevojave të vendit për raportimin e OZHQ-ve
- Plan Aktivitetesh për indikatorët statistikor
 - Rritja e kapaciteteve
 - Infrastruktura dhe metodologjitë egzistuese
 - Fondet e nevojshme
- Qendra e trajnimeve me një modul të veçantë për OZHQ-të



SHPËRNDARJE E OZHQ-VE



Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages

Our health is at the base for our physical well-being. You would like to live a long and healthy life. In a world, we would like to have access to good health care systems. Let us check out the numbers to know more about people's health and well-being in your country. [Start your factsheet](#)

UN SDG Target 3.2

By 2030, end preventable deaths of newborns and children under 5 years of age, with all countries aiming to reduce neonatal mortality to at least as low as 12 per 1,000 live births and under-5 mortality to at least as low as 25 per 1,000 live births.

Indicator 3.2.1 Under-five mortality rate

Indicator Definition

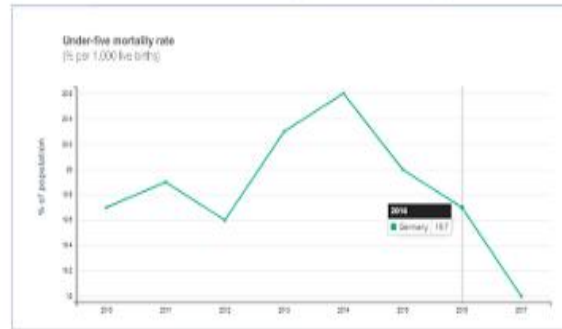
Under-five mortality rate is the probability of a child born in a specific year or period dying before reaching the age of 5 years, if subject to age-specific mortality rates of that period, expressed per 1,000 live births.

Alignment with UN SDGs

Totally Aligned

Direction

DEC ↑



Disaggregate by (per 100,000 live births): [Regional](#) [Sex](#) [Age](#)

[View Map](#) [Data Download](#) [Graph](#)

Source: CIV Registration Census Survey, DHS Survey

Dashboard Overview

Goal 3. Ensure healthy lives and promote well-being for all ages

3.1 By 2030, reduce the global maternal mortality ratio to less than 70 per 100,000 live births

3.2 By 2030, eliminate extreme poverty for all people everywhere, currently measured as people living on less than \$1.25 a day

3.2.1 Under-5 mortality rate

3.2.2 Neonatal mortality rate

3.2.2 Neonatal mortality rate

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING



SDG 3 seeks to ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages by improving reproductive, maternal and child health ending the epidemics of major communicable diseases, strengthen the prevention of substance abuse, reduce death injuries from the road traffic accidents. Intends to ensure access to health-care services, integration of reproductive health into national strategies and programmes, ensure health coverage, access to essential medicines and vaccines for all. In addition, SDG 3 calls for substantial decrease of deaths and illnesses from hazardous chemicals and air, water and soil pollution and contamination and it seeks to support the innovation for development of vaccines and medicines to prevent peoples from diseases mainly in developing countries and increase health financing and strengthen the capacity of all countries for the management of national and global health risks.

Indicators measuring SDG 3 progress, short-term trends



1 Births (last available data in 2017)



Births attended by skilled health personnel

99.2% assisted deliveries

+0.2 pp compared to 2016



Neonatal mortality rate

6.28 deaths (per 1000 live births)

-0.62% compared to 2016



OZHQ Dashboard

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING



Good Health And Well-Being

3.2 By 2030, end preventable deaths of newborns and children under 5 years of age, with all countries aiming to reduce neonatal mortality to at least as low as 12 per 1,000 live births and under-5 mortality to at least as low as 25 per 1,000 live births

Definition

Under-five mortality is the probability of a child born in a specific year or period dying before reaching the age of 5 years, if subject to age specific mortality rates of that period, expressed per 1000 live births;

Direction

To be consistent with Target 3.2 this indicator should decrease;

Alignment with UN SDG

100 % aligned;

Source

DHS, Census survey;

3.2 By 2030, End Preventable Deaths Of Newborns And Children Under 5 Years Of Age, With All Countries Aiming To Reduce Neonatal Mortality To At Least As Low As 12 Per 1,000 Live Births And Under-5 Mortality To At Least As Low As 25 Per 1,000 Live Births

3.2.1 Under-5 mortality rate

3.2.2 Neonatal mortality rate

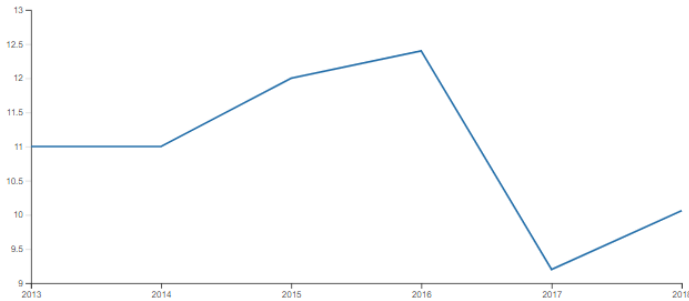
3.4 By 2030, Reduce By One Third Premature Mortality From Non-Communicable Diseases Through Prevention And Treatment And Promote Mental Health And Well-Being

3.4.1 Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease

Under-5 mortality rate



% of under-five mortality rate (per 1,000 live births)



per 1.000 life births; region, sex, age

Under-5 mortality rate **Female** **Male**

[View Map](#) [Data Sheet](#) [Back](#)



- **Nga Qershori 2018:** lista e minimumit të treguesve gjinor është rishikuar për të qenë në linjë të plotë me indikatorët e Zhvillimit të Qëndrueshëm nga OKB.
- Në këtë kuadër INSTAT publikon 41 tregues të setit minimal të statistikave gjinore në publikimin “Burra dhe Gra” dhe këtë vit do të publikojë setin e rishikuar sipas rekomandimeve të UN-it.
- Kjo listë ndahet në 5 fusha kryesore: në atë Ekonomike me 2 tregues, Shëndetësore me 1 tregues, të Arsimit me 3 tregues, Vendim marrja dhe Jeta Publike me 2 tregues si dhe të drejtat e Grave dhe Vajzave me 1 tregues.



- Programi i OKB-së për gratë “Gratë vlejné”, ka si qëllim të mbështesë vendet në përmirësimin e prodhimit dhe përdorimit të statistikave gjinore për monitorimin e objektivave, duke përfshirë dhe forcimin e politikave dhe llogaridhënien për zbatimin e tyre.
- Anketa dhunës ndaj grave dhe vajzave në Shqipëri në vitin 2018 është pjesë e këtij programi.



Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm kanë një Objektiv të dedikuar mbi barazinë gjinore me **14 tregues**.

- Nga këta tregues INSTAT aktualisht plotëson 8 prej tyre, ndërkohë:
 - 4 tregues janë përgjegjësi e Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
 - 1 tregues është i pa aplikueshëm për Shqipërinë
 - 1 tregues nga Censi i Bujqësisë



OZHQ 5 dhe anketa e dhunës

- Anketa e dhunës realizon matjen e disa treguesve të Objektivit 5: Arritja e barazisë gjinore dhe fuqizimi i grave dhe vajzave.

Treguesi 5.2.1: Përpjesa e grave mbi 18 vjeç subjek i dhunës fizike, seksuale ose psikologjike nga një partner intim 12 muajt e fundit.

Treguesi 5.2.1				
	Dhuna psikologjike	Dhuna fizike	Dhuna seksuale	Dhuna nga partneri intim
Total	19.7%	7.2%	3.6%	33.7%



OZHQ 5 dhe anketa e dhunës

- **Treguesi 5.2.2** - Përpjesa e grave dhe vajzave 18+ subjekt të dhunës nga një jo partner 12 muajt e fundit

Dhuna fizike nga një jo partner 12 muajt e fundit	2.3 %
Dhuna seksuale nga një jopartner 12 muajt e fundit	0.0%

OZHQ 5 dhe anketa e dhunës

- **Treguesi 5.3.1** Përpjesa e grave 20-24 vjeç, të cilat janë/ kanë qenë në një bashkëjetesë/martesë para moshës 15 dhe 18 vjec.

Treguesi 5.3.1	
Martestat < 18vjeç	6.1%
Martestat < 15 vjeç	0.0 %

Treguesi 11.7.2

- Në qëllimin 11 matet pjesërisht **treguesi 11.7.2** Përjesa e popullsisë viktima të ngacmimit seksual 12 muajt e fundit
- Anketa realizon matjen e këtij treguesi vetëm për gratë pasi ky ka qenë target grupi i anketës

Ngacmimi seksual 12 muajt e fundit (vetëm për gratë 18-74 vjec)

Total

8.5%



- Treguesit gjinor të kuptueshëm, të besueshëm dhe të paanshëm, lejojnë një kuptim më të mirë të nevojave nga institucionet të cilat ndërtojnë politikat për një përfaqësim të sigurtë në agjendën 2030.
- Treguesit gjinor cilësor fuqizojnë ekonominë pëshembull duke ofruar të dhëna mbi punën e grave dhe punësimin e tyre, e cila kontribuon në investimet e targetuara si dhe në uljen e varfërisë dhe rritjen ekonomike.
- Vendim marrja e bazuar në shifra na ndihmon në arritjen e barazise gjinore duke kuptuar sfidat me të cilat gratë dhe vajzat pëballen.



Ju Faleminderit !

